

Preambul

Circulația rutieră din România este, în aparență, guvernată de reguli clare, codificate și accesibile oricărui participant la trafic. În realitate însă, între aceste reguli și modul în care se circulă efectiv se deschide o distanță semnificativă, pe care fiecare șofer o traversează zilnic prin experiență directă, adaptare și, uneori, improvizație.

Școala de șoferi oferă un cadru teoretic și un minim exercițiu practic, dar nu poate acoperi complexitatea situațiilor întâlnite în trafic. Există un întreg „manual nescris”, format din reflexe, anticipări și decizii rapide, pe care conducătorii auto îl dobândesc abia după ce intră în contact cu realitatea drumurilor: semnalizări incoerente, infrastructură imperfectă, comportamente imprevizibile și contexte-limită care nu apar în niciun test grilă.

Mai mult decât atât, anumite aspecte esențiale rămân în mod constant în afara discursului oficial: modul în care se circulă în coloană ore în șir, relația tensionată dintre șoferi și pietoni, efectele concrete ale condițiilor meteorologice asupra manevrelor, reacțiile în situații de urgență sau chiar responsabilitatea tehnică a mașinii înainte de plecare.

Materialul de față își propune să aducă în prim-plan tocmai aceste zone neglijate, acele situații reale, frecvente și adesea periculoase, care definesc experiența cotidiană a condusului în România. Structurate în câteva teme majore, ele nu urmăresc doar să descrie probleme, ci să ofere o înțelegere mai profundă a mecanismelor care stau la baza lor.

Într-un sistem în care infrastructura, legislația și comportamentul individual nu funcționează întotdeauna în armonie, siguranța devine, în mare măsură, o responsabilitate personală. A conduce nu înseamnă doar a respecta reguli, ci a înțelege limitele lor și a acționa prudent chiar și atunci când ceilalți nu o fac.

Cartea de față intenționează, așadar, să se constituie într-un ghid menit să acopere o serie de aspecte prevăzute mai puțin explicit sau insuficient în Codul Rutier, dar care țin de practica reală sau de reguli nescrise ale circulației rutiere, respectiv:

- Aspecte psihologice
- Aspecte tehnice
- Aspecte administrative
- Aspecte regionale

- Aspecte internaționale
- Aspecte care vizează siguranța personală
- Aspecte ale unui stil de condus economic.

Iată, pe scurt, câteva exemple:

1. Stilul local de condus

- În unele zone ale țării (de exemplu, București, Iași), stilul de condus este mai agresiv decât în altele, cu depășiri pe margine, accelerări bruște, presiune pusă pe șoferii indeciși, claxoane frecvente etc. Se circulă „la limită”, iar depășirile forțate, claxoanele excesive și ignorarea priorității pietonilor nu sunt situații rare.

- În orașele mai mici sau în zonele rurale, șoferii au un stil mai relaxat, dar nu lipsit de pericole. Astfel, se pot întâlni:
 - vehicule lente (tractoare, căruțe);
 - pietoni care traversează prin locuri nepermise;
 - animale pe carosabil.

2. Comunicarea informală dintre șoferi

- Semnalizarea cu faza lungă poate însemna:
 - „Ai radar înainte” (când e făcută de un șofer din sens opus)
 - „Îți dau prioritate” (dacă e făcută scurt de o mașină care vrea să te lase să ieși de pe o stradă laterală).
- Ridicarea mâinii în semn de mulțumire e o practică frecventă după ce un alt șofer îți cedează trecerea.

Aceste semne nu sunt prevăzute de Codul Rutier, dar sunt considerate un „cod etic” între șoferi.

3. Capcane rutiere frecvente

- Marcaje șterse, mai ales în orașe mici sau pe drumuri județene
- Semnalizare lipsă sau confuză – panouri montate prost, treceri de pietoni amplasate după curbe sau în zone întunecate
- Infrastructură deteriorată – gropi mari în asfalt, lipsa iluminatului public sau parapetei ruși
- Sensuri giratorii improvizate – cu balize de plastic, care derutează șoferii mai ales noaptea.

4. „Legea junglei” în sensuri giratorii mici

În multe sensuri giratorii de mici dimensiuni, mai ales în cartiere aglomerate, șoferii nu respectă întotdeauna prioritățile sau se „strecoară” forțat, respectiv:

- nu acordă prioritate celor aflați deja în sens;
 - se „strecoară” simultan în giratoriu, forțând intrarea;
 - schimbă banda în sens fără semnalizare.
- În zone aglomerate, sensurile mici devin puncte de blocaj.

5. Depășirea pe dreapta în coloane

Pe bulevarde aglomerate, șoferii folosesc:

- banda de autobuz pentru a depăși coloana (chiar dacă e interzis);
- spațiul de lângă bordură pentru a se „strecura”.

- Depășirea pe dreapta în coloană e comună în București, Cluj, Constanța și alte orașe mari.
- În caz de accident, șoferul care depășește pe dreapta poate fi considerat vinovat, dar practica aceasta e tolerată social.

6. Locuri „improvizate” de parcare

Din lipsa locurilor oficiale:

- se parchează pe trotuare, inclusiv îngustând zona pietonală;

- se blochează accesul în garaje sau în intrări de bloc;
- se ocupă spațiile verzi, trotuarele refăcute sau chiar piste de biciclete.

Poliția locală intervine rar, iar ridicarea mașinilor este costisitoare și lentă. Mulți șoferi consideră că, „dacă nu deranjez prea tare, e acceptabil”.

7. Toleranța față de încălcările minore

Mulți șoferi „își permit” să treacă pe roșu la limită, ignorând semnele de „oprire interzisă” etc., fără să se teamă de amendă, mai ales în zone fără camere sau polițiști.

Comportamente „acceptate”:

- trecerea pe roșu „la limită”;
- oprirea interzisă temporar („doar 5 minute”);
- neacordarea priorității pietonilor pe treceri slab iluminate;
- depășirea vitezei în zone fără radare fixe.

De asemenea, mulți șoferi mizează pe lipsa controalelor sau pe „înțelegearea” polițistului.

8. Comportamentul TIR-urilor și al vehiculelor mari

În zonele montane sau pe drumurile naționale:

- TIR-urile pot forța depășirea sau pot ocupa ambele benzi în curbe;
- TIR-urile se pot deplasa lent în rampă, dar rapid în coborâre (ceea ce poate speria șoferii mai puțin experimentați);
- mulți șoferi de TIR semnalizează intenția de a fi depășiți (pun semnal dreapta ca să încurajeze depășirea).

9. Practici periculoase pe autostradă

- Depășirea pe dreapta (ilegală, dar frecventă)
- Opriri pe banda de urgență „doar un minut”
- Viteze excesive (peste 180 km/h) pe A1 și A3, mai ales pe tronsoanele bune
- „Flash”-uri continue date de șoferii care circulă cu viteze foarte mari, pentru a forța eliberarea benzii.

Totuși, este de reținut că un element important rămâne **educația continuă a șoferilor**, care este vitală pentru adaptarea la evoluția legislației și a tehnologiilor din domeniul circulației rutiere. Participarea la cursuri de conducere defensivă și perfecționare ajută la îmbunătățirea abilităților și la reducerea riscurilor.

Elemente de reținut:

- Participarea regulată la cursuri și seminarii
- Familiarizarea cu noile reglementări și tehnologii
- Exersarea tehnicilor de conducere în condiții variate
- Verificarea periodică a cunoștințelor prin teste sau simulări
- Adoptarea unei mentalități proactive față de siguranța rutieră.

RECOMANDĂRI PRACTICE PENTRU ȘOFERII CARE CONDUC ÎN ROMÂNIA

Conduita socială în trafic presupune, înainte de orice, respect și empatie. Traficul rutier este un spațiu comun, care necesită colaborare și respect reciproc între toți participanții.

Principii de bază:

- Respectarea regulilor și a drepturilor celorlalți.
- Evitarea agresivității și a gesturilor jignitoare.
- Oferirea priorității și sprijinirea celor în dificultate.
- Menținerea calmului în situații de stres și conflict.
- Folosirea politică a semnalizărilor și a luminii pentru comunicare.

Recomandări practice:

1. Gestionează stilul agresiv al altora, fără să-l adopți!

- Menține-ți banda și păstrează-ți calmul, chiar dacă ești claxonat sau primești flash-uri.
- Nu te grăbi să eliberezi banda sub presiune: semnalizează și schimbă banda când e sigur.
- Nu intra în conflicte verbale sau vizuale cu șoferii agresivi.

2. Folosește comunicarea informală!

- Fii atent la flash-urile din față: deseori indică radar sau poliție.
- Oferă și tu un flash scurt sau ridică mâna în semn de politețe.
- Fii politicos chiar dacă alții nu sunt – în general, vei primi un răspuns asemănător.

3. Așteaptă-te la capcane rutiere!

- În zone necunoscute, redu viteza chiar dacă drumul pare bun.
- Dacă vezi marcaje șterse sau semne rutiere ciudate, anticipează greșelile celorlalți.
- Trecerea pentru pietoni e slab semnalizată? Redu viteza preventiv, chiar dacă pietonul pare că nu intenționează să treacă.

4. Abordează cu atenție sensurile giratorii mici!

- Lasă-i pe șoferii grăbiți să intre în sens dacă vezi că forțează, chiar dacă ai prioritate – mai bine cedezi decât să fii lovit.
- Evită schimbarea benzilor în sensurile giratorii fără să semnalizezi și fără să te asiguri bine.
- În sensurile mari (de tip intersecție mare), respectă benzile trasate – poliția supraveghează mai strict acolo.

5. Nu depăși pe dreapta, chiar dacă ceilalți o fac!

- Pe banda de autobuz sau pe margine e riscant: se pot deschide uși, iar pietonii nu te observă.
- Dacă ești depășit pe dreapta, lasă spațiu fără să reacționezi agresiv.

6. Ai grijă unde parchezi!

- În orașele aglomerate, optează pentru parcări oficiale, publice sau private, chiar dacă trebuie să plătești.
- Dacă parchezi pe trotuar, asigură-te că rămâne loc pentru pietoni (minimum un metru).
- Evită parcare în colțuri de stradă sau lângă treceri de pietoni – Poliția Locală acționează mai frecvent în aceste zone.

7. Evită comportamentele „acceptate social”, dar riscante!

- Nu te încrede în „merge și așa”.
- Respectă limita legală, mai ales în orașe și în sate – radarele sunt instalate în zone neașteptate.
- La roșu, nu forța chiar dacă ceilalți o fac.

8. Fii prudent cu TIR-urile și cu camioanele!

- Nu depăși dacă nu ai vizibilitate perfectă.
- Când ești depășit de un TIR, ține bine de volan – curentul de aer poate destabiliza autovehiculul propriu.

- Dacă un TIR semnalizează dreapta pe un drum cu o bandă pe sens, pregătește-te să îl depășești – ceea ce îți indică e că drumul e liber.

9. Pe autostradă, condu defensiv, mai ales noaptea!

- Nu sta inutil pe banda a doua, execută depășirea și revino pe banda 1.
- Dacă primești flash-uri, eliberează banda la prima ocazie sigură.
- Evită oprirea pe banda de urgență (mai puțin în caz real de avarie).
- Pe timp de noapte, păstrează o distanță mărită: mulți depășesc viteza legală.

Câteva dintre zonele periculoase pe care trebuie să le aveți în vedere:

- Valea Oltului – risc mare de căderi de pietre și de depășiri riscante
- Drumurile naționale DN1, DN7 – foarte aglomerate, accidente frecvente
- Autostrada A1 (zona Pitești-București) – mulți șoferi circulă cu viteze excesive
- În sate izolate – animale pe carosabil, copii traversând nesupravegheați.

În loc de concluzie, iată câteva recomandări pentru îmbunătățirea conducerii și siguranței rutiere:

1. Practicarea conducerii defensive permanent: anticipația și vigilența sunt cheia evitării accidentelor. Fii prevăzător, dar rămâi ferm și clar în acțiuni. Comunicarea non-verbală între șoferi contează în România.
2. Evită conflictele și nu presupune că toată lumea respectă regulile.
3. Cultivarea calmului și a răbdării la volan: stăpânirea emoțiilor contribuie la decizii mai bune și evită conflictele.
4. Dezvoltarea empatiei față de ceilalți participanți: înțelegerea diversității comportamentelor ajută la prevenirea situațiilor periculoase.
5. Îmbunătățirea continuă a abilităților de conducere: perfecționarea constantă reduce riscurile și crește confortul.
6. Adoptarea unei rutine de verificări tehnice regulate: vehiculul bine întreținut asigură siguranța maximă.
7. Limitarea folosirii dispozitivelor mobile în timpul condusului: atenția trebuie să fie 100% pe trafic.
8. Gestionarea corectă a oboselii și stării de sănătate: condusul odihnit reduce riscul de accidente.